

Voor laatrijtheid en levensduur wachten op derde lactatie

Geduld voorkomt missers

Het zou beter zijn stieren pas voor de fokkerij te benutten als ze voldoende derdekalfs dochters hebben. Pas dan is de fokwaarde voor laatrijtheid niet langer op voorspellingen gebaseerd en weet je of koeien elk jaar beter worden - of niet. Een beschouwing van Melkvee Magazines fokkerijredacteur Anne Hiemstra.

Hoe zou de stierenkaart eruit zien als de fokwaarden pas gepubliceerd zouden worden bij dochters in de derde lactatie? Dus niet al de fokwaarden van stieren publiceren zodra er vaarzen aan de melk zijn, maar pas als er voldoende dochters bezig zijn met hun derde lijst. Debuterende stieren hebben dan direct al een betrouwbare fokwaarde en 'vroeg rijp, vroeg rot'-stieren krijgen geen kans meer. Bovendien is het eenvoudig haalbaar. Als je vandaag besluit om de komende twee jaar geen indexen te publiceren, krijg je vervolgens elk jaar – of indien gewenst zelfs meerdere keren per jaar – een nieuwe lichter stieren met derdekalfs dochters aan de melk.

Wachstieren

Ongetwijfeld zal het bovenstaande scenario bij de meeste veehouders prettig overkomen, afgezien van de komende twee jaar waarin ze even door de zure appel heen zouden moeten bijten. Niemand zit immers te wachten op stieren die achteraf teleurstellen, en we hoeven niet bang te zijn voor een achterblijvende genetische vooruitgang. Dat een korter generatie-interval automatisch een snellere genetische vooruitgang betekent, is inmiddels wel achterhaald. Immers, zowel de hoogste zwartbonte (O Man) als de hoogste roodbonte stier (Spencer) hebben al dochters in de derde lactatie. Bovendien is 'genetische achteruitgang' in principe voorbij, want slechte stieren worden nauwelijks nog gebruikt. Een nadeel van het wachten op derdekalfs

dochters is het toenemende aantal wachstieren, wat zorgt voor oplopende kosten. Geen KI zal er dan ook mee beginnen. Integendeel; ze proberen juist stieren te vermarkten die nog helemaal geen dochters aan de melk hebben (genomicsstieren), zodat het fenomeen 'wachstier' op den duur juist lijkt te verdwijnen. Bovendien zullen KI's bang zijn dat de concurrentie 'harder vooruit gaat', terwijl ze die juist willen aftroeven.

Laatrijtheid

In de tabel op de pagina hiernaast staan stieren met minimaal honderd dochters in de derde lactatie. De stieren zijn gerangschikt op NVI, waarbij de roodbonte stieren zijn omgerekend naar zwartbontbasis. In de kolom 'Ltrp' staan de fokwaarden voor laatrijtheid, welke is gedefinieerd als de stijging of daling van de lnet van de eerste naar de derde lactatie (via een formule). Uiteraard krijgt het cijfer pas echt waarde als er genoeg derdekalfs dochters zijn, omdat het cijfer tot die tijd op voorspellingen wordt gebaseerd. Het blijkt dat stieren als Surprise, T5 Gogo, Kian, Judge en Hole In One fors stijgen van de eerste naar de derde lactatie, terwijl stieren als Tequila, Lheros, Jorden en Burberrys fors dalen. Het laatrijheidscijfer is des te meer interessant omdat het ook iets zegt over de latere lactaties. Van een stier als Tops (laatrijtheid: 111) is bijvoorbeeld bekend dat zijn dochters elk jaar beter werden. Naast dat je graag wilt dat een koe elk jaar meer melk geeft – waarbij

het celgetal over de lactaties bovendien niet mag verslechteren – moet ze natuurlijk ook daadwerkelijk oud worden. Iets wat is af te leiden aan de fokwaarde levensduur. Een cijfer dat ook steeds betrouwbaarder wordt, naarmate de dochters ouder worden.

Nelson Abbott

Bij het ouder worden van de dochters worden de exterieurfokwaarden van de stieren niet betrouwbaarder. Dit omdat het alleen bij vaarzen wordt gemeten. Ten opzichte van het exterieurcijfer wordt het levensduurcijfer naarmate de tijd verstrijkt dan ook steeds interessanter. Immers, een laag exterieurcijfer in combinatie met een hoog levensduurcijfer, betekent dat het (vaarzen)exterieur toch goed genoeg was om de koe oud te laten worden. Wat bijvoorbeeld te denken van de onbekende stier Nelson Abbott. Qua exterieur niet echt een hoogvlieger en qua productie aanvankelijk evenmin opvallend, met een lnet van de eerste lactatie van +63. Dat vader Cashflow ook geen topper was, zal CRV hebben doen besluiten de stier niet tot fokstier te promoveren. Enkele jaren later blijken de derdekalfs dochters een lnet van +136 te realiseren, is de levensduurfokwaarde torenhoog en is bovendien de fokwaarde celgetal met zeven punten gestegen. Iets soortgelijks geldt voor De Fuik Luna, terwijl ook stieren als Novan en Carousel Nesbitt bewijzen dat een hoog exterieurcijfer geen voorwaarde is voor een hoge levensduur. Met een fokwaarde voor uiers van slechts 92, weet Nesbitt toch een betrouwbaar levensduurcijfer van maar liefst +567 dagen te realiseren.

Beschikbaarheid

Het is jammer dat in het snelle KI-wereldje bepaalde goede stieren worden gemist en slechte stieren aanvankelijk soms te veel krediet krijgen. Maar gelukkig mogen veehouders hun eigen keuzes maken. Wie daarbij geduld heeft, voorkomt dat hij stieren gebruikt die hij achteraf had willen vermijden. De fokwaarden voor laatrijtheid en levensduur krijgen nou eenmaal pas waarde bij voldoende dochters in de derde lactatie. Hoewel de beschikbaarheid bij oudere stieren een probleem kan worden, staan stieren als Mascol, Kian of Hole In One vooralsnog gewoon op de stierenkaart. ■

Copyright foto

Als een stier op latere leeftijd nog steeds beschikbaar is, is dat tevens een teken van vitaliteit. De dekkende Kian is op de foto bijna twaalf jaar oud en nog niet aan slijtage onderhevig.



Tabellen

Uitgebreide tabellen van rood- en zwartbonte Holstein-stieren met meer dan honderd dochters in de derde lactatie zijn te vinden op www.melkveemagazine.nl.

Stieren met minimaal honderd dochters in de derde lactatie, gerangschikt op NVI.

Roodbonte stieren zijn omgerekend naar zwartbontbasis.

Ras	Ki	Stiernaam	Vader	M-vader	NVI	kgM	%V	%E	INET	Ltrp	Lvd	Cgt	Vru	Kgh	F	U	B	Ext
HF	WWS	O-Bee Manfred Justice-Et	Manfred	Elton	+279	+1267	-0,03	+0,06	+166	103	+593	110	104	106	105	102	103	105
HF	Sam	Skalsumer Jorryn	Jocko	Celsius	+218	+1347	-0,23	+0,04	+154	102	+430	97	101	107	98	101	108	103
HF	Alt	Ramos BY	Rudolph	Ambition	+216	-25	+0,03	-0,04	-15	104	+909	111	106	106	103	107	107	108
HF	GGI	Mascol	Mtoto	Rudolph	+214	+264	+0,07	+0,10	+72	99	+718	109	99	107	103	106	108	108
HF	CRV	Ganvo Aduard CV	Labelle	Sunny Boy	+200	+515	+0,10	+0,14	+117	108	+636	101	101	101	99	102	102	102
HF	Sem	Braedale Goldwyn	James	Storm	+196	+521	+0,15	+0,00	+70	105	+451	111	99	103	109	113	104	113
HF	CRV	Nelson Abbott	Cashflow	Lucky Leo	+192	+869	-0,07	+0,01	+100	106	+784	102	98	104	98	104	102	102
HF	CRV	Beekmanshoeve Bertil	Willis	Jocko	+190	+586	+0,05	+0,22	+154	101	+64	103	101	102	100	106	104	106
RHF	CRV	Heihoeve Delta Spencer	Lightning	Spektrum	+179	-405	+0,24	+0,37	+88	108	+228	106	110	93	102	101	98	100
HF	ABS	Picston Shottle Et	Mtoto	Aerostar	+177	+1390	-0,24	-0,25	+43	97	+760	109	96	104	110	112	103	113
RHF	CRV	Heihoeve Arnold	Lightning	Farm Rens	+170	-572	+0,45	+0,22	+29	103	+473	104	107	100	98	104	104	104
HF	CRV	Novan CV	Novalis	Cash	+169	+490	-0,25	+0,14	+92	105	+626	101	101	110	94	97	105	97
HF	CRV	Art-Acres Win 395	Winchester	Star Patron	+169	+1857	-0,37	-0,22	+95	103	+416	98	101	102	101	100	109	104
HF	CRV	Delta Paramount	Jocko	Fatal	+166	+1413	-0,45	-0,07	+104	96	+388	99	94	98	102	109	110	110
HF	CRV	De Fuij Luna	Cello	Addison	+162	+571	-0,01	+0,13	+113	108	+505	105	100	102	102	102	97	101
HF	CRV	Carousel Nesbitt	Glory Box	Cash	+161	+425	+0,19	+0,13	+108	102	+567	99	100	103	96	92	109	97
HF	CRV	Leroy Abrian CV	Labelle	Sunny Boy	+160	+389	+0,29	+0,10	+98	107	+402	102	103	101	101	100	101	101
HF	CRV	Hidden Future	Ronald	Celsius	+154	+96	+0,08	+0,12	+57	104	+398	106	102	105	98	102	106	103
HF	CRV	Newhouse Ricky	Major	Fatal	+144	-415	+0,61	+0,18	+46	106	+350	107	99	105	104	106	108	108
HF	CRV	Dudam Surprise	Dustin	Luxemburg	+134	+337	+0,02	+0,12	+83	112	+344	107	99	105	97	101	103	101
HF	CRV	Delta Canvas RF	Sparta	Celsius	+134	+2253	-0,33	-0,16	+165	98	+392	96	92	105	103	100	103	102
RHF	CRV	Corn Redgold	Atlas	Goldie Red	+129	-201	-0,07	+0,30	+74	105	+398	107	99	111	96	99	104	100
HF	CRV	De Rith Chassee	Novalis	Jabot	+128	+211	-0,05	+0,12	+62	98	+377	100	105	95	96	105	94	98
RHF	CRV	Topspeed Gogo CV	Eldora	Celsius	+127	-53	+0,52	+0,24	+107	112	+384	102	97	110	104	99	103	102
HF	Kam	Jongsteins Buckman	Besne Buck	Sunny Boy	+127	+759	-0,15	-0,08	+48	99	+486	101	98	107	98	102	108	104
RHF	CRV	Bertold	Kian	Stadel	+126	-514	+0,69	+0,36	+95	109	+178	101	101	105	101	95	109	101
HF	WWS	Lucifer Et CV	Lucky Leo	Jabot	+124	-195	+0,03	+0,15	+29	104	+539	105	99	101	104	105	103	106
HF	Alt	Barnkamper Cassanova	Addison	Labelle	+124	+518	-0,12	+0,13	+99	105	+312	102	101	100	96	99	99	97
HF	CRV	Delta Stilist	Novalis	Cash	+124	+159	+0,20	+0,20	+100	98	+423	101	97	110	99	101	101	101
HF	K&L	Jocko Besn	Besne Buck	Southwind	+124	+1484	-0,52	-0,12	+84	98	+421	99	95	103	103	105	105	106
HF	CRV	Delta Linfield	Addison	Branco	+123	+469	-0,03	+0,03	+64	107	+175	104	100	108	99	103	107	104
HF	Vee	Vanzetti Manfred Flagello Et	Manfred	Fatal	+122	+451	+0,58	+0,20	+161	97	+183	100	99	98	101	95	98	97
RHF	CRV	Delta Scottish	Ferdi	Lava	+120	-880	+0,46	+0,38	+42	106	+333	104	103	102	99	109	95	103
RHF	CRV	Kian	Andries	Sunny Boy	+116	-523	+0,71	+0,36	+96	111	+284	102	95	108	99	100	108	103
RHF	CRV	Creyhorst Clor 2	Clara's Orkan	Pigeonwood	+115	-157	+0,15	+0,10	+26	99	+390	100	106	104	95	103	98	99
HF	Sam	Het Broek Lucrative RF	Lightning	Ronald	+115	-14	+0,10	+0,16	+61	105	+176	99	103	102	104	101	105	104
RHF	CRV	Schreur Delight	Lightning	Tulip	+94	+595	-0,11	-0,06	+39	94	-18	102	105	97	98	104	102	102
HF	CRV	Delta Onedin	Cello	Fatal	+93	-244	+0,41	+0,27	+85	98	-1	100	98	106	104	105	104	107
HF	Sam	Cosmo	Cash	Aerostar	+91	-325	+0,00	+0,03	-28	105	+294	102	105	108	98	106	104	105
HF	Sam	Möhoëve Niveau	Design	Sunny Boy	+81	-217	-0,03	+0,06	-8	101	+329	106	104	100	104	103	99	103
RHF	CRV	Aalshorst Balaton	Lightning	Merton	+80	-351	+0,19	+0,17	+25	99	+213	102	103	96	99	104	98	101
RHF	Sam	Cedric Red	Stadel	Jewel-Red	+79	-286	+0,09	+0,12	+14	102	+247	105	104	103	95	103	97	98
RHF	CRV	Lowlands Fabian	Creylo	Tulip	+76	-460	+0,49	+0,35	+86	101	-59	96	105	103	97	102	94	98
HF	CRV	Barnkamper Support	Sabre	Ronald	+74	+614	-0,16	-0,04	+47	95	-37	99	99	97	105	106	106	108
RHF	CRV	Huijben Red Tequila	Faber (red)	Tulip	+73	-504	+0,22	+0,13	-3	93	+6	103	103	106	103	107	105	107
RHF	CRV	Welberger Sonlight	Lightning	Merton	+73	-577	+0,06	+0,04	-51	104	+308	103	103	100	98	109	104	106
HF	Sam	Galaxy Website	Webster	Cash	+72	+733	-0,41	-0,04	+45	104	+441	103	97	98	98	98	101	99
HF	CRV	Sand-Hill Delta Nevada	Novalis	Cash	+72	+309	-0,13	-0,07	+4	99	+547	100	101	99	101	99	100	100
HF	GD	Rocko	Jocko	Lord Lily	+70	+127	-0,17	+0,01	+7	102	+72	103	99	101	106	104	110	109
HF	CRV	Delta Olympic	Addison	Besne Buck	+70	+1123	-0,37	-0,07	+77	100	+138	102	95	104	108	104	101	106
RHF	CRV	Huijben Allegro	Faber (red)	Tulip	+70	+8	+0,11	+0,15	+60	95	-142	101	101	104	107	101	106	106
HF	Kam	Hole In One	Allen	Design	+68	-209	-0,05	+0,06	-5	110	+360	105	97	98	107	108	102	109
HF	GD	Orcival CV	Mattie G	Esquimau	+66	+495	+0,20	+0,03	+82	104	+8	101	90	101	105	106	110	110
RHF	Kam	Red Glory	Lightning	Winehill	+64	-417	+0,20	+0,21	+32	105	+190	105	100	91	107	101	100	103
HF	Sam	Radon	Ramos	Gibbon	+60	+512	-0,30	-0,13	-8	107	+430	108	97	102	103	100	105	103
RHF	CRV	Hs Twister	Lightning	Stadel	+59	-576	-0,37	-0,03	-95	103	+304	104	106	103	111	104	109	111
RHF	CRV	Frederik Puntdroad	Pablo	Andries	+58	-1177	+0,92	+0,40	+30	107	+193	105	100	102	98	99	101	99
HF	CRV	Himster Grandprix	Lord Lily	Mascot	+58	-276	+0,34	+0,03	-2	98	-24	102	101	108	101	109	104	107
RHF	CRV	Delta Scenario	Martinus	Lava	+58	-307	+0,37	+0,25	+67	108	+59	97	99	107	97	103	99	100
HF	GGI	Jeff Et	Juror	Aerostar	+56	-579	+0,39	+0,16	+5	98	+196	103	98	99	99	105	104	104
HF	CRV	Delta Topaz	Laurenzo 2	Aaron	+54	+1101	-0,81	-0,10	+36	106	+99	98	96	98	99	106	105	105
RHF	Kam	Red Advance	Stadel	Skyward	+51	-1097	+0,63	+0,23	-24	105	+343	102	102	97	95	102	101	100
HF	Sam	Glen Drummond Colombo Et RF	Starleader	Aerostar	+50	-733	+0,63	+0,03	-41	108	+287	107	100	97	94	106	103	102
HF	K&L	V Eaton	Gibbon	Belt	+47	+51	+0,13	+0,17	+70	106	+107	107	91	98	105	109	97	106
HF	Sam	Eastland Judge	Luxemburg	Sunny Boy	+44	+338	+0,08	+0,03	+53	111	+309	100	94	101	94	99	102	98
HF	Sem	Ladino Park Talent-Imp-Et RF	Storm	Leader	+33	+86	-0,53	-0,08	-50	96	+478	99	96	98	106	111	101	109
RHF	CRV	Poos Stadel Classic	Stadel	Camera	+30	-280	-0,23	-0,03	-55	99	+360	99	97	96	111	110	104	112
HF	K&L	Pegase	Wallace	Cleitus Luke	+28	-208	+0,20	+0,24	+68	99	-299	106	97	101	106	99	105	104
HF	Alt	Den Dogge Lemmer	Aaron	Elton	+26	+970	-0,56	-0,21	-6	99	+132	95	95	101	106	110	105	110
HF	WWS	Ocean-View Zenith-Tw-Et	Durham	Mandel	+22	-4	-0,11	-0,11	-44	99	+246	107	101	97	102	107	95	102
HF	CRV	Apina Fortune BY	Russel	Ronald	+21	+335	-0,47	+0,08	+37	96	+12	104	92	99	109	106	103	108
HF	WWS	Mesland Duplex	Durham	Emory	+19	+466	-0,63	-0,08	-15	100	+56	99	93	105	112	110	109	114
RHF	Sam	Möhoëve Sonlight	Lightning	Space	+16	-307	+0,08	-0,08	-58	94	-216	99	107	97	98	104	107	104
HF	GD	Singelhof Jonkheer	Jocko	Lucky Leo	+13	+201	+0,06	-0,02	+19	106	-134	96	95	105	103	107	107	108
RHF	Sam	Thunder Van De Wilg	Lightning	Trademark	+11	-421	+0,21	+0,10	-6	101	-98	100	100	93	105	104	103	105
HF	Sam	Slingeman's Image	Stormatic	Jolt	+9	-369	-0,27	-0,07	-79	97	+103	101	103	103	103	106	104	106
RHF	Kam	Taco	Koer 114	Reyno	+3	-844	+0,30	+0,08	-56	95	+108	99	105	111	104	103	98	103
HF	Sem	Pursuit September Storm RF	Storm	Duregal	-7	+299	+0,17	-0,26	-49	105	-123	106	99	97	107	107	104	108
RHF	GGI	Lichtblik Et	Lentini	Jubilant	-12	+524	-0,47	-0,13	-15	98	+							